

УДК37.014:005.342

<http://orcid.org/0000-0002-7512-6893>

СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ОСВІТІ

М.А. Лукашук, здобувач НПУ імені М.П. Драгоманова

Прискорення та употужнення соціокультурної динаміки XXI століття, глобалізація та інформаційна революція обумовлюють інноваційний характер розвитку освіти. Подібна установка утвердилась практично як безальтернативна. Однак, осмислення природи та сутності інноваційних процесів в освіті все ще запізнюється. Автор розглядає природу інноваційної діяльності, яка має доволі розгалужену специфіку та багатовимірний характер, що повністю стосується і специфіки освітніх інновацій. В цьому аспекті важливо сьогодні досліджується взаємозв'язок між інноваційними потребами соціуму загалом і тим інноваційним потенціалом, що породжується безпосередньо освітою, навчанням і вихованням. Дослідник зупиняється більш детально на концептуально-теоретичному аналізі природи інноваційної діяльності та специфіки освітніх інновацій. Акцентується увага на сучасній освіті в своїй смисло-ціннісній структурі передбачає наявність певної динаміки розвитку, змін, оновлення та трансформації. Звідси можна стверджувати, що сучасна освіта в принципі має бути інноваційною, тобто кожен її суб'єкт має прагнути до розвитку, вдосконалення себе і оточення, прогресу в індивідуальних, групових чи загальносоціальних характеристиках професійного чи соціокультурного плану. Інноваційні впровадження за своєю сутністю орієнтовані саме на навчально-виховний процес, покращення його якості і результатів. При цьому інновації в системі освіти можуть відноситися і до адміністративної, організаційної, фінансової, інформаційно-технологічної сфери тощо. Результат же буде оцінюватися саме із врахуванням того, наскільки якіснішим, доступнішим і особистісно орієнтованішим стане навчально-виховний процес. На нашу думку, інновацію в освіті можна вважати успішною тільки тоді, коли в ній завдяки поєднанню традиційних та новаторських компонентів досягається значний результат, який полягає в підвищенні якості і результативності навчально-виховного процесу, у його переорієнтації на гуманістичні, особистісно-орієнтовані принципи, в зростанні його доступності для якомога більшого кола суб'єктів навчання.

Ключові поняття: людина, освіта, культура, інновації, прогрес.

Актуальність проблеми. Головною ознакою сучасного соціуму в його глобальних, регіональних, національних, локальних вимірах є принципово новий тип розвитку – інноваційний. Прогрес відбувається на основі якісних змін в тій чи іншій сфері, на основі перманентного прагнення людини до вдосконалення власної буттєвої сфери. Якість життя людини визначається сьогодні не просто досягненням певного рівня комфорту, але здатністю до постійного трансформаційного розвитку, перетворення, креативного ставлення до дійсності. «Інноваційний розвиток економіки та соціальної сфери потребує високоякісної освіти, підвищення духовного й інтелектуального

потенціалу суспільства, підготовки нової генерації фахівців, здатних створювати і впроваджувати інноваційні технології, здійснювати реформування економічних процесів та розвиток економіки, піднесення духовності та культури населення» [1, с. 49]. Іншими словами, актуальність інновацій, інноваційного стилю мислення і дії, інноваційної освіти в різних сферах є високою не лише з огляду на технологічні аспекти розвитку виробництва чи бізнесу, але і з врахуванням духовних і соціокультурних потреб суспільства, які постійно трансформуються та зростають. Освіта має потенціал інтеграції таких потреб, адже саме в її просторі і формуються спеціалісти, що володіють інноваційними особистісно-професійними компетенціями, і створюється соціокультурний продукт, орієнтований на прищеплення молодому поколінню актуальних та необхідних духовних цінностей і світоглядно-аксіологічних орієнтирів.

Метою статті є розглянути сутність інноваційних процесів в освіті у зв'язку з прискоренням та употужненням соціокультурної динаміки ХХІ століття, глобалізації та інформаційної революції, що обумовлюють інноваційний характер розвитку освіти.

Виклад основного матеріалу. Щоб достеменно з'ясувати роль і значимість інноваційного компонента в системі освіти, навчання і виховання, важливо звернутися до концептуально-теоретичного аналізу існуючих на сьогодні визначень категорії «інновація». Зазвичай такі визначення поєднують в собі компоненти новизни ідеї, її технологічного втілення, актуальності для соціуму і споживачів, бізнес-план отримання прибутку завдяки випуску нового продукту, підготовку клієнтської бази як на ціннісно-смысловому рівні, так і на рівні споживацького попиту.

Дослідники підкреслюють, що «поняття «інновація» тісно пов'язане з такими категоріями як «нове», «відкриття», «творчість». Процес осмислення виникнення нового ішов у відповідності з наступним вектором: від відкриття того, що існує в природі, до творчості – створенню того, чого в природі не було, а від нього – до інновації – складного процесу, результатом якого є

деяке нововведення, що має не просто соціальну значимість, а задовольняє певну суспільну потребу, що має комерційну вартість» [2, с. 22]. Таким чином, природа інноваційної діяльності має доволі розгалужену специфіку та багатовимірний характер, що повністю стосується і специфіки освітніх інновацій. В цьому аспекті надзвичайно важливо сьогодні досліджувати взаємозв'язок між інноваційними потребами соціуму загалом і тим інноваційним потенціалом, що породжується безпосередньо освітою, навчанням і вихованням. Отже, зупинимося більш детально на концептуально-теоретичному аналізі природи інноваційної діяльності та специфіки освітніх інновацій.

Категорії «інновація» та «інноваційна діяльність» в своїй смисловій, функціональній, праксеологічній структурі передбачають наявність руху від моменту появи, створення нової ідеї до її практичного, комерційного, соціально корисного втілення. Кожен з етапів інноваційної діяльності також має власну структуру, адже являє собою певний набір оновлюваного знання, технологічних новацій, діяльнісних змін. Можна говорити про те, що інноваційна діяльність завжди є інноваційним розвитком, прогресом, процесом зміни. «Враховуючи основне термінологічне розмаїття в з'ясуванні його суті та природи, під інноваційним розвитком доцільно розуміти незворотний, цілеспрямований закономірний рух у напрямі поступових якісних і структурних позитивних змін у довготерміновому періоді на основі створення, застосування й поширення у різних сферах буття та свідомості (освіті, науці, економіці, культурі, політиці, соціумі тощо) нових знань, новітніх технологій, людського потенціалу, концентрації капіталу на інноваційних видах діяльності, що формуються під впливом суперечностей соціально-економічної системи, потреб та інтересів» [3, с. 41]. Сучасна освіта в своїй смисло-ціннісній структурі передбачає наявність певної динаміки розвитку, змін, оновлення та трансформації. Звідси можна стверджувати, що дійсно сучасна освіта в принципі має бути інноваційною, тобто кожен її суб'єкт має прагнути до розвитку, вдосконалення себе і оточення, прогресу в

індивідуальних, групових чи загальносоціальних характеристиках професійного чи соціокультурного плану.

Важливою ознакою інновації як такої є те, що вона обов'язково пов'язує різних суб'єктів соціальної взаємодії. Інноватор завжди орієнтується на конкретні потреби споживачів. Ідея, що зароджується на початковому етапі інноваційного процесу, вже містить в собі компонент завершального продукту, аналіз попередніх можливостей, розуміння того, що ж змінюється в технології, яка вже існує. Всі ці ознаки широко застосовуються в науці в якості критеріїв класифікацій інновацій та визначення їх внутрішньої природи. «Існує багато варіантів класифікації інноваційних процесів, розроблених вітчизняними та зарубіжними авторами. При цьому як найважливіші ознаки найчастіше розглядаються ступінь новизни, сферу застосування, характер використання, призначення та типи інновацій (економічні, організаційні, технологічні, товарні і суспільні інновації, технічні та соціальні; радикальні, поліпшуючі, модифікаційні; технологічні, виробничі, економічні, торговельні, соціальні, організаційні, реактивні (реакція на щось) та стратегічні. Тобто інновації – це результат взаємодії між її творцями і споживачами» [4, с. 22]. В специфіці освітніх інновацій така комунікативна єдність суб'єктів, що здійснюють інноваційну діяльність, і тих, хто користується її результатами, є особливо вираженою. Дуже часто в суб'єкт-суб'єктній педагогічній взаємодії новаторами і споживачами новизни є одні й ті самі суб'єкти. Це також актуалізує аналіз специфічних рис сучасної освіти виключно в контексті її інноваційної природи та процесуально-новаторської та креативно-творчої специфіки.

Для детальнішого дослідження природи інноваційної діяльності важливо здійснити базову структурно-функціональну класифікацію інноваційних процесів. В основі своїй інновації поділяються на ті, що породжують принципово новий продукт, аналогів якому не існувало раніше, та ті, що привносять в наявні знання, технології, споживацькі об'єкти певні вдосконалення чи оновлення, які можуть покращувати якість життя людини.

«Частина з інновацій є принципово новими – раніше не існувало аналогів таких винаходів і нововведень. Значно більша частина нововведень в дійсності містить зміну (модифікацію) існуючих типів технологій, форм управління, способів та цілей діяльності тощо. У першому випадку – абсолютно нових нововведень – проблеми впровадження виникають в сфері нововведення, його структури, форм, принципів роботи тощо. У другому випадку, окрім цього, виникають психологічні й організаційні проблеми, пов'язані з необхідністю «зруйнувати» старі форми діяльності, технології, структури управління тощо» [5, с. 169 – 170]. В освіті майже всі новації носять оновлюваний характер, адже сфера навчання і виховання завжди є гармонійним поєднанням традиційного і нового. Саме завдяки цьому людина, отримуючи освіту, напрацьовує компетентність відрізнення нового і старого, новаторського і стагнаційного, прогресивного і реакційного. Сучасна освіта, побудована на інноваційно-гуманістичних принципах, дозволяє людині усвідомити саму сутність інноваційної діяльності, перетворивши її на власне екзистенційно-буттєве життєтворче ядро.

Важливою ознакою природи і внутрішньої сутності інновацій є їх формальна диверсифікованість та інституціональна необмеженість. Саме ця ознака поки що мало враховується в процесі модернізації української системи освіти. Вітчизняним урядовцям, чиновникам, управлінцям варто усвідомити, що інноваційна діяльність не може бути ефективною в забюрократизованому середовищі, в якому адміністративні вимоги посідають місце базових чинників, часто обмежуючи творчу ініціативу та технологічну креативність. «Висока швидкість обміну інформацією викликає зміни й у сфері інноваційної діяльності. Виникають нові механізми ведення інноваційної діяльності: стартапи, краудсорсинг, спін-компанії, аутсорсинг інновацій. Інноваційна діяльність у розвинутих країнах все більше базується на парадигмі відкритих інновацій. Основною відмінністю такої парадигми є розширення процесу створення інновацій за межі підприємства, включення до нього додаткових учасників. Впровадження нових форм інноваційної

діяльності залежить насамперед від ринкової інфраструктури та бажання інвесторів вкладати гроші у ризикові проекти. Без розвитку фондових, інноваційних ринків уявити інноваційну діяльність у сучасному світі практично неможливо. Для того, щоб Україна крокувала дорогою розвинутих держав, необхідно забезпечити відповідність змісту та форми інноваційної діяльності, – спонтанності виникнення інноваційних ідей і формалізації процесу їх впровадження» [6, с. 113, 117]. Поки що на рівні системи українська освіта ще не готова до впровадження принципу відкритої інноваційності. Освітняни, що звикли до забюрократизованої професійної діяльності пострадянського типу, з великими проблемами переходять до нових форм інноваційної самореалізації. Має відбутися потужний якісний стрибок в сфері людського капіталу, щоб в Україні, зокрема в освітній системі, застосовувалися б найсучасніші принципи інноваційної відкритості, демократичності, конкурентності, людиноорієнтованості.

Таким чином, сутність освітніх інновацій полягає безпосередньо в постійній креативно-творчій налаштованості всіх суб'єктів на досягнення максимально особистісно орієнтованого результату навчання і виховання. Інноваційна освіта не може ґрунтуватися на певному визначеному, догматичному переліку знань чи компетентнісного матеріалу. Воно обов'язково передбачає те, що в процесі навчально-виховної діяльності будуть з'являтися фактори і чинники оновлення, індивідуалізації, змістовної трансформації самої цієї діяльності. «Альтернативою традиційній, знаннєвій парадигмі освіти є інноваційна освіта, яка стає в наші дні домінуючою тенденцією у всьому світі. В інноваційній освіті, як і в знаннєво-просвітницькій моделі, виключно велике значення надається знанням, вмінням, навичкам, когнітивному компоненту освіти. Однак у новій моделі вони входять у більш широкий соціокультурний контекст, набувають нового тлумачення, змінюється характер, технологія їх надбання, а внаслідок цього навчання наповнюється новим змістом» [7, с. 75]. Сутність освітніх інновацій полягає у тому, щоб надати кожному суб'єкту освіти якомога ширший

інструментарій та горизонт вибору індивідуальних стратегій навчання для набуття необхідних, бажаних чи запланованих особистісних, професійних, загальнокультурних компетенцій.

Сутність освітніх інновацій полягає ще й в тому, що вони обов'язково поєднують традиційний та прогностичний елемент. Освітні нововведення не можуть на мати за основу вже наявні здобутки певної національної освітньої системи чи навчально-виховної традиції. В той же час, сучасна освіта новітнього формату не може бути традиціоналістською, адже вона має спрямовуватися в майбутнє людини, допомагати їй розвивати успішні стратегії життєтворчості, самостійно розбудовувати власний буттєвий простір. «Інноваційна модель освіти має двоїсту природу. З одного боку, вона має бути адаптованою до існуючої соціально-педагогічної ситуації у країні, оскільки базується на традиціях, культурних та національних особливостях, а з другого – має бути спрямована у майбутнє і відігравати прогностичну функцію. Крім того, інноваційна освіта не тільки є детермінованою соціально-економічними, духовно-моральними сторонами життя суспільства, але й сама детермінує їх, активно впливає на базові основи суспільства. Щодо традиційної освіти, то вона, співіснуючи з інноваційною, у певних аспектах збагачується новим змістом і під впливом цього частково змінює свій зміст, технологію, структуру, водночас постаючи механізмом соціокультурного наслідування існуючих форм, забезпечуючи стійкість соціальної системи» [8, с. 210]. Таким чином, сутність освітніх інновацій полягає не лише в створенні нового, але й в повноцінному врахуванні вже напрацьованого педагогічного досвіду, його застосування в структурі новостворених навчально-виховних технологій та інструментів. Освітня інновація завжди орієнтується на майбутнє, але обов'язково враховує наукові, методологічні, організаційні напрацювання, які були створені раніше і пройшли перевірку часом на ефективність, якість і гуманістичний потенціал.

При цьому за своєю сутністю освітні інновації поєднують не лише

традиційні та новостворені елементи навчально-виховного процесу, але й структурно-функціональні складники всієї освітньої системи. В кожній інновації обов'язково поєднуються специфічні організаційні і управлінські принципи, наукові та методологічні винаходи, навчальні і виховні технології, інструментарій для оцінювання ефективності як самої інновації, так і результатів, що досягаються учасниками навчально-виховного процесу. В цілому, «освітні інновації – це вдосконалені чи нові освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи або їх компоненти; освітні технології, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності. Інноваційні процеси в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії та розвитку науково-педагогічної і педагогічної творчості, процесів застосування її результатів. Він характеризується тенденцією до ліквідації розриву між процесами створення педагогічних новацій і процесами їх сприйняття, адекватного оцінювання, освоєння та застосування, а також до подолання суперечності між стихійністю цих процесів і можливістю й необхідністю свідомого управління ними» [9, с. 157]. Освітні інновації набувають широкого застосування тільки тоді, якщо в процесі їх запровадження виявляється широкий потенціал керованого підвищення якості, доступності, гуманістичної наповненості навчально-виховного процесу. В цьому аспекті, важливо підкреслити, що успішна імплементація освітніх інновацій завжди потребує задіяння критичної кількості компетентних та прогресивно орієнтованих кадрів – педагогічних, наукових, організаційно-адміністративних тощо. Підготовка людського капіталу для системи освіти – найважливіше завдання держави, що прагне здійснювати інноваційно-модернізаційні реформи в національній освітній сфері.

Для достеменного концептуально-теоретичного аналізу сутності інноваційних процесів в освіті важливо підходити до їх вивчення з системних, структурних, поліфункціональних позицій. Кожна інноваційна дія в системі освіти обов'язково залучає різні сегменти професійно-організованої діяльності: організаційної, комерційної, наукової,

методологічної, видавничої, навчальної, виховної, рекреативної тощо. Як підкреслюють експерти, освітні інновації мають багатовимірний характер. «Освітні організації (школи, університети, навчальні центри, освітні видавництва) в якості інновацій пропонують: 1) нові продукти та послуги (програми, підручники, освітні ресурси тощо); 2) нові процесуальні можливості отримання навчальних послуг, в тому числі з використанням спеціалізованих інтернет-сервісі для навчання; 3) нові шляхи організації освітньої діяльності; 4) нові ринкові техніки, в тому числі післядипломна освіта для спеціалістів різного професійного спрямування. Такі оновлені практики спрямовані на покращення освітніх здобутків тим чи іншим чином, а отже, сутність інновацій в освіті можна визначити як «вдосконалення» навчально-виховного процесу» [10, р. 23]. Іншими словами, будь-які інноваційні впровадження за своєю сутністю орієнтовані саме на навчально-виховний процес, покращення його якості і результатів. При цьому інновації в системі освіти можуть відноситися і до адміністративної, організаційної, фінансової, інформаційно-технологічної сфери тощо. Результат же буде оцінюватися саме із врахуванням того, наскільки якіснішим, доступнішим і особистісно орієтованішим стане навчально-виховний процес.

Існує і така точка зору, що сутність освітніх інновацій полягає в докорінній зміні принципів положень та структурно-функціональних параметрів системи освіти в цілому. Багато дослідників наголошують на тому, що освітні інновації мають бути спрямовані не просто на «вдосконалення» навчально-виховних чи адміністративних практик, але на докорінні зміни в самій природі освіти. «В багатьох урядових установах проголошують необхідність інноваційних реформ в освіті. Але такі реформи, як показує досвід, ведуть лише до позірних змін, що можуть мати тимчасовий позитивний ефект. Освіта ХХІ століття потребує трансформаційних інновацій, що мають призвести до створення чогось принципово нового» [11, р. 4]. З нашої точки зору, це занадто радикальна позиція, яка багато в чому порушує принцип спадковості та врахування здобутків

традиційної освіти. На нашу думку, інновацію в освіті можна вважати успішною тільки тоді, коли в ній завдяки поєднанню традиційних та новаторських компонентів досягається значний результат, який полягає в підвищенні якості і результативності навчально-виховного процесу, у його переорієнтації на гуманістичні, особистісно-орієнтовані принципи, в зростанні його доступності для якомога більшого кола суб'єктів навчання.

Окрім того, щоб коректно аналізувати та розуміти сутність освітніх інновацій, важливо враховувати поетапність, розпланованість та перспективну орієнтованість будь-якої інноваційної діяльності. Дотримання правильного поетапного перебігу процесу впровадження нових ідей і принципів в освітньому просторі забезпечує ефективність і доцільність модернізаційних трансформацій в системі освіти в цілому. «Інноваційний процес в системі освіти реалізується поетапно. На інформаційному етапі виявляються можливості змін окремих елементів системи, організаційних структур, змісту, технологій освіти тощо; визначається та аналізується стан функціонування об'єкта змін, ресурсні можливості його забезпечення; формулюється проблема інноваційного пошуку. Логіко-операційний етап передбачає вироблення та прийняття управлінських рішень на основі формалізації нововведення. Реалізується через пошук та виявлення альтернативи; аналіз очікуваних результатів; добір діагностичних методик. Організаційний етап забезпечує вплив на об'єкт змін з метою добору та розстановки педагогічних кадрів, доведення завдань до безпосередніх виконавців, координацію інноваційного процесу в системі освіти на етапах його впровадження, здійснення контролю та оцінювання. Управлінська рефлексія здійснюється через апробацію нововведення; забезпечення інформаційного супроводу інноваційного процесу в системі освіти; діагностування поточних та кінцевих результатів, які узгоджуються з метою інноваційного пошуку. Отримання інноваційного продукту переводить процес на рівень поширення нововведення. На продуктивному етапі результати інноваційного пошуку аналізуються як тенденції подальших змін та прогнозування. Це підтверджує положення про те, що нововведення є процесом циклічним і має здатність

постійно оновлюватися» [12, с. 82 – 83]. Неперервність інноваційних перетворень є важливим принципом гармонійного розвитку будь-якої сучасної освітньої системи. Чи мова йдеться про окрему просвітницьку організацію, чи про великий університетський комплекс, чи про національну освітню систему в цілому, успіх в розвитку досягається лише за рахунок неперервності інноваційних змін та модернізаційних зусиль. Будь-який відхід від цього принципу призводить до стагнаційних тенденцій та пониження якості і конкурентоздатності освітніх послуг.

Нарешті, підводячи підсумок під нашим концептуально-теоретичним аналізом сутності і специфіки освітніх інновацій, зазначимо, що саме освіта є тим соціокультурним середовищем, для якого новаторство, отримання нових результатів, постійне прагнення до розвитку і зміни є гармонійними, невід’ємними, іманентними складниками. «На шкалі значення інноваційності для визнання суспільної цінності результату діяльності освітня діяльність займає максимальну позицію серед усіх видів суспільної діяльності. Освітня діяльність є тією сферою, в якій мета функціонування визначається як отримання нового, зміни того знання, яке вже існує» [13, с. 238].

Висновки. Таким чином, можна говорити про інноваційність як внутрішню природу і сутність освіти, її безпосередню процесуальність та результативність. Звідси й необхідність актуалізації поставленої нами проблеми, а саме – вивчення конкретних специфічних рис, які складають сутність інноваційних процесів в освіті. До таких конкретних структурно-функціональних рис, з нашої точки зору, можна віднести креативність, ініціативність, творчість, новизну, суб’єкт-суб’єктну природу навчально-виховного процесу тощо. Зупинимося на аналізі цих складників більш детально.

Література

1. Жуган І.О. Тенденції розвитку інноваційної діяльності сучасного вищого навчального закладу / І.О. Жуган // Наукові праці МАУП. Економічні науки. Психологічні науки. – К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013. Випуск 2 (37). – С. 49 – 53.
2. Гордієнко С.Г. Інноваційна діяльність: проблеми, сутність, змістовні складові та напрями удосконалення / С.Г. Гордієнко // Часопис Академії адвокатури України. – Том 7. – 2014. – № 2 (23). – С. 15 – 32.

3. Дука А.П. Сутнісні ознаки та природа інноваційного розвитку національної економіки / А.П. Дука // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Науковий збірник. – 2013. – № 2 (66). – С. 37 – 43.
4. Гордієнко С.Г. Інноваційна діяльність: проблеми, сутність, змістовні складові та напрями удосконалення / С.Г. Гордієнко // Часопис Академії адвокатури України. – Том 7. – 2014. – № 2 (23). – С. 15 – 32.
5. Чудакова В. Психологічна готовність до інноваційної діяльності як чинник формування конкурентоздатності особистості в умовах швидкозмінного середовища / Віра Чудакова // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. – Випуск 1 (12). – С. 167 – 178.
6. Панков А.В. Особливості ведення інноваційної діяльності в умовах впровадження парадигми відкритих інновацій / Андрій Панков // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9. – С. 113 – 118.
7. Куліненко Л.Б. Інноваційне оновлення освіти / Лілія Куліненко // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2013. – Випуск 28. – Том 1. – С. 373 – 379.
8. Чумак О.В. Інноваційні зміни в освіті на сучасному етапі розвитку / О. В. Чумак // Ноосфера і цивілізація. – 2010. – Випуск 8-9. – С. 208 – 214.
9. Шульга Н. Освітні інновації як чинник науково-технічного та економічного розвитку / Наталія Шульга // Актуальні проблеми державного управління. Збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. – Одеса: Видавництво ОРІДУ НАДУ, 2013. – Випуск 1 (53). – С. 156 – 159.
10. Vincent-Lancrin S. Measuring Innovation in Education: A New Perspective / Stephan Vincent-Lancrin, Kiira Karkkainen, Sebastian Pfothenauer, Adele Atkinson, Gwenael Jacotin, Michele Rimini. – Paris: OECD, 2014. – 332 p.
11. Leicester G. Transformative Innovation in Education: a playbook for pragmatic visionaries / Graham Leicester, Keir Bloomer, Denis Stewart. – Edinburgh: Triarchy Press Limited, 2009. – 51 p.
12. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / Укладачі: І.В. Артёмов, А.В. Шершун, С.В. П'ясецька-Устич. – Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2015. – 160 с.
13. Ратовська С.В. Теоретичні засади впровадження освітніх інновацій у вищих педагогічних навчальних закладах / Світлана Ратовська // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Ялта: РВУЗ КГУ, 2013. – Випуск 38, частина II. – С. 235 – 246.

СУЩНОСТЬ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ОБРАЗОВАНИИ

М.А. Лукашук

Ускорение и мощь социокультурной динамики XXI века, глобализация и информационная революция обуславливают инновационный характер развития образования. Подобная установка утвердилась практически как безальтернативная. Однако, осмысления и сущности инновационных процессов в образовании все еще запаздывает. Автор рассматривает природу инновационной деятельности, имеет довольно разветвленную специфику и многомерный характер, полностью касается и специфики образовательных инноваций. В этом аспекте важно сегодня исследуется взаимосвязь между инновационными потребностями социума в целом и тем инновационным потенциалом, порождается непосредственно образованием, обучением и воспитанием. Исследователь останавливается более подробно на концептуально-теоретическом анализе природы инновационной деятельности и специфики образовательных инноваций. Акцентируется внимание на современном образовании в своей смысло-ценностной структуре предполагает наличие определенной динамики развития, изменений,

обновления и трансформации. Отсюда можно утверждать, что современное образование в принципе должно быть инновационной, то есть каждый ее субъект должен стремиться к развитию, совершенствованию себя и окружающих, прогресса в индивидуальных, групповых или общесоциальных характеристиках профессионального или социокультурного плана. Инновационные внедрения по своей сути ориентированы именно на учебно-воспитательный процесс, улучшение его качества и результатов. При этом инновации в системе образования могут относиться и к административной, организационной, финансовой, информационно-технологической сферы. Результат же будет оцениваться именно с учетом того, насколько качественным, доступным и личностно ориентованишим станет учебно-воспитательный процесс. По нашему мнению, инновации в образовании можно считать успешной только тогда, когда в ней благодаря сочетанию традиционных и новаторских компонентов достигается значительный результат, заключающийся в повышении качества и результативности учебно-воспитательного процесса, в его переориентации на гуманистические, личностно-ориентированные принципы, в росте его доступности для как можно большего круга субъектов обучения.

Ключевые понятия: человек, образование, культура, инновации, прогресс.

THE CORE OF INNOVATION PROCESSES IN EDUCATION

Maryna A. Lukashuk

Accelerating and intensifying the socio-cultural dynamics of the 21st century, globalization and the information revolution determine the innovative nature of the development of education. No alternative as to the installation of the relevant statement. But the comprehension of the nature had the plot of the innovation processes in the world is still legging behind. The author examines the nature of innovation activity, which has a rather diverse peculiarity and multidimensional character, which is fully relevant to the specifics of educational innovations. In this aspect, it is important today to explore the relationship between the innovative needs of society in general and the innovative potential that is generated directly by education, studying and upbringing. The researcher pays a detailed attention at the conceptual and theoretical analysis of the nature of innovation activity and the specifics of educational innovation. The emphasis on modern education in its sense evaluation structure implies the presence of certain dynamics of development, change, renewal and transformation. According to this it can be argued that modern education in principle should be innovative, i.e. each its subject should strive to develop, improve itself and the environment, progress in individual, group or general social characteristics of a professional or socio-cultural plan. Innovative implementations are essentially focused on the educational process, improvement of its quality and results. At the same time, innovations in the education system can be applied to the administrative, organizational, financial, informational and technological sphere, and so on. The result will be evaluated precisely in the light of the fact that the educational process will become more qualitative, accessible and personally oriented. In our opinion, innovation in education can be considered successful only if it achieves a significant result through the combination of traditional and innovative components, which is to increase the quality and effectiveness of the educational and upbringing process, in its reorientation to humanistic, personality-oriented principles, in increasing its accessibility for as many subjects as possible.

Key notions: person, education, culture, innovation, progress.